

TUNTOSARVI

N:o 2 1981

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 2

31. pnä tammikuuta 1981

7. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja
puh. 935-31357

SISÄLLYS

Päätoimittajan kynästä	1
Yhdistyksen kuulumiset	5
Henkilökohtaista	8
Ilmoitus	9
Asiaa tupakanpoltosta	9
Uusi kuntoutuskeskus	10
Ajankohtaista	13
Onko pesupaikkasi puhdas	19

PÄÄTOIMITTAJAN KYNÄSTÄ

Uuden vuoden yönä katselin ilotulitusta, kuuntelin torvimusiikkia ja ajattelin omaa mummoani. Muistelin lapsuuteni yhtä uuden vuoden yötä. Olin mummon kanssa kahden. Valvoimme ja odotimme milloin kello tulee kaksitoista. Mummo seiso i keittiön ikkunan ääressä ja katseli kylälle päin. Menin mummon viereen ja yhdessä katselimme, kun ilotulitus näkyi yöllisellä taivaalla. Mummo alkoi laulaa virttä »vuosi vanha vaipui hautaan . . . ». Mummo oli jotenkin juhlallinen ja mummon ääni oli minun mielestäni surullinen. Silloin tuntui turvalliselta vanha vuosi, joka oli juuri vaihtunut uuteen. Muistan kuinka minua pelotti tuleva vuosi. Pelko haihtui vasta kun menimme mummon kanssa nukkumaan. Mummon kuolemasta on kulunut kohta vuosi. Miksi mummo huokaili usein yksin? Mummo huokaili yksin, koska hän oli yksin. Mummolla oli kolme kuurosokeaa lasta kotona. Puuttui tietoa, puuttui yhteinen kieli, puuttui ymmärtävät ja auttavat ihmiset. Mummolla oli vain huoli lastensa tulevaisuudesta. Mummon teki surulliseksi oma riittämättömyys. Meidän perheessämme huokaili kyllä muutkin; kuurosokeat.

Hilja Rantatalo kirjoitti: »Olen huomannut kuinka vaikeaa on olla kuulonäkövammainen. Perhe ei juttele meille. He tekevät väärin. Kuuro erehtyy kuulevien jutteluun. Perheen tulisi jutella myös kuurojen kanssa. Perhe ei saisi tehdä väärin kuuroa kohtaan. Olisi hyvä jos perhe kertoisi juttuja myös kuuroille. Jos kuuro näkövammainen on yksin eikä hänelle jutella, kuuro ei opi juttelemaan myöskään muiden kanssa. Myöhemmin kuuro ei ymmärrä asioita. Pitäisi elää kuurosokeille uutta elämää.»

Vammaisten perheiden elämä ei ole helppoa. Kuurosokeiden ja heidän perheittensä kohdalla työ on vasta alussa. Työntekijöitä on niin vähän, että perheet ovat edelleenkin yksin. Vain harvat perheet saavat sen tuen ja avun, mitä kipeästi tarvitsevat. Tänä vammaisten vuonna voisimme yhdessä viedä kuurosokeiden asiaa omille perheillemme. Voit kertoa mikä tuntuu pahalle. Kerro mitä odotat tai toivot. Muista samalla, että perheelläsi on ehkä myös paha olo. Perheellä on huoli sinusta. Huoli ei aina saa ihmistä käyttäytymään hyvin. Yleensä huoli ja murhe saa ahdistavan olon aikaan. Silloin voi vaikka yksin huokailla, kuten oma mummoni teki. Ei tiedä mitä keskustelisi tai mistä puhuisi. Eikä jaksa eikä osaa keskustella.

Toivon, että tänä vuonna pääsisimme hiukan eteenpäin kuurosokeiden asiassa. Toivon, että voisimme olla sinua tukemassa, kun kerrot omista toiveistasi perheellesi. Toivon myös, että saisimme kuulevia (työntekijöitä, tukihenkilöitä) mukaan tukemaan kuurosokeiden perheitä. Voisimme yrittää löytää yhteisen kielen. Toivottavasti joskus voisi laulaa virren »Vuosi vanha vaipui hautaan. . » vähän kevyemmällä mielellä.

MIKSI SE TUNTOSARVI EI ILMESTYNYT LOPPUVUODESTA:

Kerrataanpa vielä kerran, miksi ette saaneet lehteänne marras-joulukuussa. Monitoimitalo muutti uusiin tiloihin. Painokoneet myös siirrettiin uuteen taloon. Muuton aikana huomattiin, ettei lattia kestä suurten koneiden painoa. Alkoi uusi ★remontti. Mustavalkoista lehteä voitiin painaa jo melko pian, mutta pistekone oli edelleenkin rikki, (paikalleen asentamatta). Minulle soitettiin että Airutkin tulee miksi ei Tuntosarvi? Airut ilmestyi vain mustavalkoisena. Tuntosarvi olisi voitu painaa mustavalkoisena. Osa

kuurosokeista olisi saanut lehden. Pistelehden lukijat olisivat jääneet ilman lehteä. Toinen mahdollisuus olisi ollut lähettää kaikille mustavalkoinen lehti. Kuurosokea olisi sitten etsinyt tulkin itselleen lukemaan mitä lehdessä sanotaan. Tilanne olisi asettanut teidät niin eriarvoiseen asemaan, että päätin olla painamatta lehteä. Päätin ettei lehteä tehdä. Toisella on helpompi saada tulkki kuin toisella. Tiedon perille meneminen olisi ollut epävarmaa. Nyt lehti taas ilmestyy ja jokainen saa oman lehtensä sellaisena kuin pystyy itse lukemaan ilman tulkkia.

Minunkin oli hyvä huomata, kuinka tärkeä tämä lehti on teille. Yritän saada tähän lehteen erilaista kiinnostavaa ja monipuolista tietoa. Urheilusta ei ole ollut pitkään aikaan yhtään kirjoitusta. Seuraavassa lehdessä on laajempi kirjoitus viimeaikojen urheilukilpailuista ja urheilutuloksista. Hyviä lukuhetkiä teille.

Pirjo

YHDISTYKSEN KUULUMISET

Inger Lindgren

Uusi vuosi on alkanut. Yhdistyksellä on nyt jo kolme työntekijää. Muistatte varmaankin että Kaija on siirtynyt yhdistyksen palvelukseen. Myös lasten työntekijä Marja-Leena Saarinen on siirtynyt Kuulonhuoltoliitosta kuurosokeiden omaan yhdistykseen. Marja-Leenan työpaikka on Jyväskylässä Näkövammaisten koulun tiloissa. Sosiaalihuoltokselle on lähetetty anomukset myös uusista työntekijöistä. Myös Raha-automaattiyhdistykseltä on anottu varoja. Nyt ei voida tehdä muuta kuin odottaa ja toivoa että saamme hyviä päätöksiä ja niiden kautta uusia työntekijöitä ja parempia palveluja kuurosokeille. Toivottavasti lasten kuntoutuskeskus voi aloittaa toimintansa tämän vuoden aikana. Alle 16 vuotiaita vaikeasti kuulo-näkövammaisia lapsia on tiedossa noin 70. Nämä lapset ja heidän perheensä tarvitsevat tukea ja kuntoutusta. Myös lasten parissa työskentelevät opettajat, hoitohenkilökunta ja muut tarvitsevat lisätietoja lasten auttamiseksi. Kuntoutuskeskus tulee toimimaan myös eräänlaisena koulutuskeskukseksi. Myös aikuiset kuurosokeat tarvitsevat enem-

män palveluja. Olemme Kaijan kanssa hyvin huolestuneita siitä, että nyt ei ole aikaa tehdä kotikäyntejä. Kurssit, kokoontumiset, leirit ja niin edelleen vievät kuntoutussihteerin ajan kokonaan. Monet kuurosokeat toivoisivat kuitenkin että kuntoutussihteerä kävisi myös heidän kotonaan. Myös monet perheenjäsenet haluaisivat tavata kuntoutussihteerin omassa kodissaan. Toivottavasti tämä vuosi tuo muutoksen tähän asiaan eli toivotaan, että saadaan uusia työntekijöitä myös aikuisille. Kuurosokeiden palvelutalon suunnittelua varten on anottu varoja Raha-automaattiyhdistykseltä. Jo monta vuotta on palvelutalo mainittu yhdistyksen toimintasuunnitelmassa. Tarkoitus olisi rakentaa pieni rivitalotyyppinen talo kymmenelle kuurosokealle. Sinne voisivat pyrkiä asumaan sellaiset kuurosokeat, jotka selviytyvät melko hyvin itse, mutta jotka vammansa vuoksi tarvitsevat apua. Palvelutalossa olisi mahdollisuus saada yksi ateria päivässä ja siellä olisi henkilökuntaa auttamassa pankki-posti ja kauppa-asioissa. Lukuapua olisi saatavissa ja myös terveydenhoito olisi järjestyksessä. Apua saisi myös pyykinpesuun ja siivoukseen. Saa nyt sitten nähdä saadaanko suunnitteluraha. Ilman sitä ei palvelutaloasia mene eteenpäin.

Oletteko muistaneet anoa tulkkipalvelua? Kuu-

rosokealla on oikeus saada tulkki/opaspalvelua 120 tuntia vuodessa. Älkää jättäkö tätä mahdollisuutta käyttämättä. Tulkkipalvelu anotaan oman kunnan sosiaalitoimistosta. Tulkkia voi käyttää esimerkiksi silloinkin kun haluat osallistua vaikkapa paikallisen kuurojen- tai näkövammaisten yhdistyksen tilaisuuksiin. Tulkki toimii myös saattajana ja voit sopia, että hän hakee sinut kotoa ja saattaa taas kotiin. Jos et tiedä kuka voisi toimia sinun tulkkina niin ota yhteyttä tänne yhdistykseen niin me otamme selvää kuka on sinua lähinnä oleva tulkki. On muistettava, että tulkki saa korvauksen vain jos hänen nimensä on merkitty Sosiaalihuollituksen hyväksymään luetteloon. Tulkkieja on vielä vähän, mutta Kuurojen liitto kouluttaa niitä vähitellen lisää.

Tässä näitä kuulumisia taas olikin. Niin kuin huomaatte asiat menevät vähitellen eteenpäin. Teillä on nyt oma toimiva yhdistys, sen palveluja kannattaa käyttää. On myös tärkeää, että kerrotte omista mielipiteistänne. Näin yhdistys voidaan kehittää sellaiseksi kuin te haluatte. Muistatte kai, että johtokunnalle voi tehdä esityksiä kirjoittamalla johtokunnalle sihteerin kautta. Johtokunnan sihteerä on Inger Lindgren eli allekirjoittanut. Sihteerä vie kaikki johtokunnalle osoitetut kirjeet ja esitykset heti seu-

raavaan kokoukseen. Myös vuosikokous lähestyy. Paikka on vielä avoin mutta päivät tulevat luultavasti olemaan 28-29.3.1981. Vuosikokoukseen kannattaa tulla mukaan, siellä päätetään monista tärkeistä asioista. On muistettava, että juuri vuosikokouksella on yhdistyksessä korkein päättävä valta. Vuosikokouksen taas muodostavat juuri yhdistyksen jäsenet eli kuurosokeat itse. Jos siis haluatte olla mukana päättämässä yhdistyksen asioista niin juuri vuosikokous on se paikka jossa on mahdollisuudet tuoda esille omat mielipiteet.

Eipä sitten muuta kuin hyvää vuoden alkua ja onnellisia päiviä teille kaikille. Hei!

Inger

HENKILÖKOHTAISTA

Tietoomme on tullut, että Aune (Salminen) ja Johannes (Valtonen) on vihitty. Oikein paljon onnea nuorelle parille.

ILMOITUS

Suomen Kuurosokeat ry:n vuosikokous pidetään Lomakoti Onnelassa lauantaina 28 päivä maaliskuuta. Kokous alkaa kello 13.00.

Vanhan tavan mukaan järjestetään vuosikokouksen yhteydessä viikonloppuleiri, joka tänä vuonna sujuu yhdistyksen 10-vuotisjuhlien merkeissä.

Hintatiedot seuraavassa lehdessä. Ilmoittautumiset yhdistyksen toimistoon.

Osoite: Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki 51

ASIAA TUPAKANPOLTOSTA

Vielä kymmenen vuotta sitten oli hienoa tupakoida. Tupakointi liittyi menestykseen ja suosioon. Nyt asenteet ovat muuttuneet. On muotia olla tupakoi-matta ja tärkeintä on, että tupakoitsija ei enää voi sytyttää savukettaan missä tahansa. Yksi savuke sisältää tervan, häkäkaasun ja nikotiinin lisäksi aina-

kin 1200 erilaista yhdistettä, joista monet ovat hyvin myrkyllisiä. Valtaosa tupakoivista nuorista on kasvanut perheissä, joissa vanhemmat polttavat, sillä vanhempien antama malli vaikuttaa ratkaisevasti lapseen. Oppiminen alkaa jo ensimmäisten elinkuukausien aikana, jos lapsi joutuu hengittämään tupakan savua.

Mikäli vielä itse poltat, lopettaminen kannattaa. Toisille se onnistuu helposti, toiset tarvitsevat muiden ihmisten tukea. Vieroitusoireita ei kannata pelästyä. Ne menevät itsestään ohi jo viikossa. Sitten onkin jo helpompaa. Älä korvaa kuitenkaan tupakointia liiallisella syönnillä. Ulkoile riittävästi ja syö kevyesti. Ruoka alkaa maistua maukkaammalta. Vältä ainakin aluksi tilanteita, jolloin olet tottunut tupakoimaan. Jos satut epäonnistumaan, älä anna periksi . . . YRITÄ UUDELLEEN.

Sirkka

UUSI KUULONÄKÖVAMMAISTEN LASTEN KUNTOUTUSKESKUS JYVÄSKYLÄÄN

Jyväskylän kuulonäkövammaisten kouluun perustetaan kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskus.

Kuntoutuskeskus on Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa. Kuntoutuskeskuksessa järjestetään kursseja. Kurseille voivat osallistua koko perhe: kuulonäkövammaisen lapsi, äiti, isä ja sisarukset. Perheen kuulonäkövammaisen lapsi voi olla vauva, leikki-ikäinen, koululainen tai ammattia miettivä nuori. Toiminta alkaa ensi kesänä.

Tänä vuonna kuntoutuskeskukseen palkataan viisi ihmistä työhön. Ensi vuonna tulee neljä työntekijää lisää. Yhteensä kuntoutuskeskuksessa on yhdeksän ihmistä työssä. Henkilökuntaan kuuluu psykologi, kaksi kuntoutusohjaajaa ja kuusi lastenhoitoalan ihmistä. Koska tänä vuonna työntekijöitä kuntoutuskeskuksessa on vähän, niin toimintakin alkaa vähitellen.

Kurssit ovat yhden viikon pituisia tai kahden kuukauden pituisia. Keskuksen henkilökunta päättää millaiselle kurssille kuulonäkövammaiset lapset tulevat. Kurssilla etsitään kuulonäkövammaiselle lapselle apuvälineet. Kurssilla opetetaan viittomakieltä ja tehdään asioita, jotka kehittävät lasta. Isällä ja äidillä on eri ohjelma kuin lapsella. Isä ja äiti istuvat luennoilla. Heille annetaan tietoa kuulovammasta, näkövammasta, sosiaaliturvasta ja lapsen kasvamisesta. Myös isälle ja äidille opetetaan viittomakieltä.

Kuulonäkövammaisen koululaisen opettaja osallistuu myös kurssille. Opettaja ja vanhemmat tutustuvat toisiinsa ja myöhemmin kotona yhteistyö on hyvää. Koululaisten kurssit kestävät viikon. Yhdellä koululaiskurssilla on kolme tai neljä perhettä.

Jos kuulonäkövammaisen lapsi on kehitysvammalaitoksessa, niin lapsen oma hoitaja osallistuu myös kurssille perheen kanssa. Monivammaisen lapsen kurssiaika on kaksi kuukautta. Isä ja äiti ovat kurssin alussa viikon ja kurssin lopussa toisen viikon. Kurssilla opetetaan vanhemmat ja lastenhoitaja hoitamaan ja kuntouttamaan lasta.

Suomessa on alle 16-vuotiaita kuulonäkövammaisia lapsia yhteensä 70. Kehitysvammalaitoksissa on 20 lasta ja kotona on 10. 40 lasta on koulussa. Lapsia on paljon, joten kuntoutuskeskus on tarpeellinen.

Kuntoutuskeskus on paikka, josta voi kysyä kaikkia asioita. Kirjeisiin ja puhelinsoittoihin vastataan mielellään.

Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskus
Kukkumäentie 27
40600 JYVÄSKYLÄ 60
puh. 941-216 798

Ajankohtaista

Maailmassa on yli 12 miljoonaa pakolaista. Suurin osa pakolaisista on kehitysmaissa. Sodat ja erilaiset levottomuudet pakottavat ihmiset lähtemään omasta maastaan. Pakolaisilla ei ole asuntoja ei riittävästi ruokaa eikä lääkkeitä. Pakolaiset asuvat pakolaisleireillä. Sateiden sattuessa he sairastuvat ja kuolevat, kun eivät saa hoitoa. Suuri osa pakolaisista on äitejä ja lapsia.

Ministeri Paavo Väyrynen avasi rahankeräyksen nimeltä PAKOLAISÄITIKAMPANJA. Kampanja kestää vuoden loppuun. Kampanjan aikana toivotaan jokaiselta suomalaiselta yksi markka. Yhden pakolaisen päivärुoka maksaa 88 penniä. Kampanjaan osallistuvat koulut ja lasten päiväkodit ja monet muut järjestöt. Kerätyillä rahoilla ostetaan pakolaisille elintarvikkeita, vauvoille purkkiruokaa ja lisäksi järjestetään äitiyshuoltoa leireillä oleville äideille.

Pohjois-Norjassa virtaa Alta-joki. Kaksitoista vuotta sitten Norjalaiset päättivät rakentaa joen tuottamaan sähkövoimaa. Joki on 170 kilometriä pitkä. Joki on myös saamelaisten lohijoki. 80 000 poroa elää niillä

seuduilla. Saamelaiset eivät hyväksyneet joen rakentamista ja asia jäi suunnitelmiin vuosiksi. Nyt Norjan hallitus on tehnyt päätöksen, että joki rakennetaan tuottamaan sähkövoimaa. Luonnonsuojelijat ja saamelaiset ovat asiasta eri mieltä. Mielenosoittajia matkusti Altaan ulkomailta asti. Mielenosoittajat leiriytyivät altajoen varrelle niin etteivät kaivurit päässeet aloittamaan työtään. Joen rakentamisen viivästyminen tuottaa tappiota valtiolle. Niinpä joen rakentaminen päätettiin aloittaa. Mielenosoittajat eivät suostuneet poistumaan paikalta. Osa heistä oli sitonut itsensä kiinni toinen toisiinsa rautaketjuilla. Paikalle lähetettiin ★Oslosta 500 paikkainen autolautta ja 600 poliisia. Poliisit kantoivat kaikki toista tuhatta mielenosoittajaa poliisiautoihin. Mielenosoittajat vietiin kuulusteltavaksi ja jokaiselle annettiin suuret sakot. Mielenosoittajat eivät kuitenkaan anna periksi. Altajoen rakentaminen vaikuttaa huonontavasti saamelaisten ★elinkeinoon; poronhoitoon ja lohestamiseen. Paikalla täytyy jatkuvasti olla suuri määrä poliiseja. Norjan valtiolle se maksaa kaksi miljoonaa kruunua päivässä. Tulevaisuus näyttää kuka ★kiistan voittaa.

Puolan sisäiset riidat ovat olleet jokapäiväistä luettavaa. Puolan talouselämä on huono. Työläiset lakkoilevat ja suuret valtiot varoittavat vuoron perään toinen toistaan puuttumasta Puolan asioihin. Tilannetta on seurattu koko maailmassa jännittynein mielin. Välillä on näyttänyt, että tilanne Puolassa alkaa rauhoittua, mutta sitten tulee uusia ilmoituksia tilanteen huononemisesta.

Ensimmäinen riita, joka kaatoi puoluejohdon oli viime elokuussa. Hallitus meinasi nostaa lihan hintaa ★tuntuvasti. Työläiset eivät hyväksyneet asiaa vaan menivät laksoon. Puolan työläiset vaativat viisipäiväistä työviikkoa ja itsenäisen, vapaan ammattijärjestön perustamista. Puola kuuluu sosialistisiin maihin. Puolan sosialistinen asema on erään lehden mielestä vahvempi kuin Unkarin tai Tsekkoslovakian. Puola sijaitsee Euroopan mannermaalla. Sotien aikana Puola on ollut idän ja lännen läpikulkutie. Sodassa Puola on saanut kokea suurta tuhoa. Viime sotien jälkeen Puolan kansallisomaisuudesta tuhoutui noin 40 %. Jälleenrakennus tehtiin rahaa säästämättä. Historialliset rakennukset korjattiin entiseen malliinsa. Kaikki vaati paljon rahaa. Sitten Puolan teollisuus alkoi kehittyä. Puolan tavoite oli nostaa Puola johtavien teollisuusmaiden joukkoon. Ulkomaat eivät kui-

tenkaan ostaneet Puolan tuotteita riittävästi ja Puola joutui entistä vaikeampaan rahalliseen tilanteeseen.

Velkaantuminen länteen oli suuri. Korkojen maksamiseen piti ottaa uutta velkaa. Inflaatio söi palkankorotukset ja elintarvikkeista alkoi olla puutetta. Puutetta oli erityisesti lihasta. Puolassa on myös työttömyyttä ja palkkaerot ovat pienet. Puolalaisten vaatimus on, että he voisivat enemmän vaikuttaa oman maansa asioihin.

Viisikymmentäneljä amerikkalaista panttivankia on ollut Iranissa vuoden ja kaksi kuukautta. Algeria oli sovittelijana Iranin ja Yhdysvaltojen välillä. Maanantaina 19.1. kerrottiin radion uutislähetyksessä, että Iran ja Yhdysvallat ovat päässeet sopimukseen ja panttivangit vapautetaan. Kahdella algerialaisella lentokoneella panttivangit kuljetetaan ensin Algeriaan ja sieltä Yhdysvaltojen tukikohtaan Saksaan. Levähtyään ja toivuttuaan pitkästä vankeudesta panttivangit lennätetään kotimaahan.

Panttivankiasian ratkeamisella oli jo kiire. Iran halusi pian päästä eroon vangeista. Iran on sodassa Irakin kanssa ja Iranilla on huolia pelkästään jo sodankäynnin vuoksi. Amerikassa vaihtuu tammikuus-

sa presidentti. Carter hävisi presidentin vaalit. Amerikan uudeksi presidentiksi valittiin Ronald Reagan. Iran halusi saada asian päätökseen ennen presidentin vaihtumista.

HINNANKOROTUKSIA

Passin hinta nousi vuoden alussa. Viiden vuoden passi maksaa nyt 150 markkaa ja vuoden passi maksaa 70 markkaa. Muissa Pohjoismaissa passin saa paljon halvemmalla. Ruotsissa esimerkiksi kymmenen vuoden passi maksaa 42 markkaa.

Ruotsissa on kehitetty tekstipuhelin kuuroille. Näitä puhelimia on kokeiltu useita kuukausia. Suomeen on tilattu 50 tekstipuhelinta. Sosiaalhallitus on hyväksynyt tekstipuhelimen invaliidihuoltolain mukaan korvattavaksi. Tekstipuhelin on siis vammaisen apuväline. Suomessa on arviolta 3000 kuuroa, jotka voisivat käyttää tätä puhelinta. Tekstipuhelumaksut ovat 3-4. kertaa kalliimmat kuin tavallisen puhelimen. Puhelinlaskut kuurot joutuvat maksamaan itse.

tuimet ja lattiarität. Huuhtelee ne. Aseta kuivumaan. Tyhjennä vesipata ja pese lattia. Pese pari kertaa vuodessa myös katto ja seinät. Saunan puhtaanapitoon auttaa, kun käyt suihkussa ennen löylyyn menoa, käytät laudeliinaa tai istuinalustaa, pese käyttämäsi astiat ja jätä sauna siistiksi seuraaville.

Sirkka

Osoitteita:

Toiminnanjohtaja Inger Lindgren ja kuntoutussihteeri Kaija Salekari, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki 51, puh. 90-77041

Lasten kuntoutussihteeri Marja-Leena Saarinen
Jyväskylän Näkövammaisten koulu
Kukkumäentie 27, 40600 Jyväskylä 60

MITÄ SANA TARKOITTAÄ:

remontti = vanhan rakennuksen korjaaminen, huoneen rakentaminen erilaiseksi

riittämättömyys = ei riitä on liian vähän, tässä luvussa riittämättömyys tarkoittaa, että mummolla oli liian vähän tietoa, hän ei osannut toimia oikealla tavalla ja tiesi itse sen.

kehitysmaissa (kehitysmaa) = maa, jonka kehitystaso on alkeellinen. Ei ole teollisuutta eikä kouluja

Oslo = Norjan pääkaupunki

elinkeino = työ, josta ihminen ansaitsee elääkseen
kiistan (kiista) = riita, tora

nostaa hintaa tuntuvasti = nostaa hintaa paljon

inflaatio = rahan arvon aleneminen

elintarvikkeet = ruoka-aineet

olet epätietoinen = et tiedä miten asia on

INVALIDIRAHA 1981

Petri Kinnunen

Invaliidirahaa on korotettu 1.1.1981 alkaen noin 12 prosenttia.

1. Sokealla tai suuntanäköä vailla olevalle maksetaan
10 476 mk/vuosi   873 mk/kk
2. Vammautunut vähintään kaksi kolmasosaa (65-100 %) maksetaan
7 284 mk/vuosi   607 mk/kk
3. Vähintään puolet työkyvystään menettäneelle (mutta alle kaksi kolmasosaa, 50-65 %) maksetaan
5 292 mk/vuosi   441 mk/kk

Jos olet saanut kohtien 1, 2 ja 3 mukaan invalidirahan täysimääräisenä, sinun ei tarvitse anoa korotusta. Korotus maksetaan sinulle automaattisesti. Jos sinulle on maksettu invalidiraha vähennettynä niin sinun pitää anoa korotus erikseen. Tarkistusanomus tehdään oman paikkakuntasi sosiaalilautakunnassa.

Invalidiraha on luonteeltaan **TYÖTULON LISÄ**. Invalidiraha on tarkoitettu kannustamaan vammaista henkilöä työntekoon. Siksi kansaneläkkeen tuki-osan saaja ei saa invalidirahaa.

Jos olet [★]epätietoinen omasta asiastasi, niin kysy asiaa sosiaalitoimistosta.

ONKO PESUPAIKKASI PUHDAS?

Kylpyhuoneeseen ja pesutiloihin kertyy helposti paljon ylimääräistä tavaraa ja puhtaanapito on vaikeaa. Kannattaa harkita, mitä tavaroita tarvitaan ja loput viedään pois. Silloin siivoustyö on paljon helpompaa. Kunnollisilla välineillä työ käy joustavasti. Huolehdi kylpyhuoneen tuuletuksesta, jotta ilma pysyy raikkaana. Pese pesuallas pehmeällä varrellisella harjalla ja pesuaineella. Pyyhi myös altaan ulkopuoli ja vesihanat ja kuivaa ne paperilla. Pese WC-allas omalla harjalla ja tarvittaessa pesuaineella. Älä käytä voimakkaita WC:n erikoispuhdistusaineita. Ne on tarkoitettu vain perusteelliseen puhdistukseen. Pyyhi istuimen kansi ja istuinrenkas tähän tarkoitukseen varatulla pyyhkeellä. Pyyhi allas myös ulkopuolelta. Kylpyamme on emaloitua valurautaa tai muovia. Nämä eivät kestä voimakkaita aineita eikä karkeita pesimiä. Pese amme aina heti käytön jälkeen pehmeällä harjalla miedolla pesuaineella, huuhtelee kuumalla vedellä ja kuivaa. Älä käytä hankausaineita kylpyammeen puhdistukseen.

Mikäli olet saunan onnellinen omistaja, muista seuraavat asiat: Tuuleta sauna käytön jälkeen. Pese desinfioivalla puhdistusaineella pesuvadit, lauteet, is-